

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง "การรับนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตของกลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์กับการปรับตัวขององค์กร" จะใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อความเหมาะสมในการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะอธิบายกระบวนการรับนวัตกรรม ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรม ระดับการรับนวัตกรรมของกลุ่มคนในอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์ตลอดจนการปรับตัวขององค์กรหนังสือพิมพ์ อันเนื่องมาจากการรับนวัตกรรมว่าเป็นไปในลักษณะใด

แหล่งข้อมูลในการศึกษา

ประกอบด้วยแหล่งข้อมูลประเภทเอกสารและแหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร

เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสารและหนังสือที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมอินเทอร์เน็ต โดยเก็บรวบรวมจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ศูนย์บริการข้อมูลสารสนเทศทั้งของภาครัฐและเอกชน รวมถึงข้อมูลที่เป็นบทความจากนิตยสาร หนังสือพิมพ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

- เอกสารข้อมูลประวัติและการเปลี่ยนแปลงของหนังสือพิมพ์ ก่อนและหลังเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต
- เอกสารเกี่ยวกับระบบอินเทอร์เน็ต และคุณประโยชน์
- บทความเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ
- บทความจากนิตยสารเกี่ยวกับการปรับตัวของอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์
- เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

แหล่งข้อมูลประเภทบุคคลแบ่งเป็นกลุ่มบุคคล 3 กลุ่มด้วยกันคือ

2.1 การสัมภาษณ์บุคคลในระดับบริหารของหนังสือพิมพ์รายวัน ซึ่งมีความสำคัญในลักษณะที่เป็นผู้กำหนดนโยบายของบริษัทและเป็นผู้ตัดสินใจในการนำนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในองค์กร และเป็นกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลในการกำหนดบทบาทขององค์กร ผู้ได้บังคับบัญชา และรูปแบบขององค์กรรวมถึงรูปแบบของสื่อด้วย

2.2 การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ อันได้แก่ ฝ่ายข่าว ฝ่ายผลิต และฝ่ายโฆษณา ซึ่งเป็นผู้รับนวัตกรรมและนำมาใช้ในการปฏิบัติงานโดยตรง

2.3 การสัมภาษณ์ กลุ่มนักธุรกิจและนักวิชาการที่มีความเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์หรือเกี่ยวข้องกับระบบอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะมีการเข้าไปสังเกตการณ์ภายในองค์กรในลักษณะการสังเกตภายนอกโดยไม่ได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ซึ่งสามารถแบ่งแยกข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (depth interview) ทั้งในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ (การพูดคุยซักถามส่วนตัว) รวมถึงการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ โดยกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ประกอบไปด้วยกลุ่มผู้บริหารหนังสือพิมพ์ 25 คน และพนักงานปฏิบัติการ 35 คน

1.1 กลุ่มผู้บริหาร

ประกอบไปด้วย

1.1.1 หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ

ชื่อ	ตำแหน่ง
คุณวิรัตน์ แสงทองคำ	ผู้จัดการบริษัทศูนย์ขงู ูัจตาร จำกัด (MIS)
คุณสุวัฒน์ ทองธนากุล	ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ
คุณภัทราวรรณ พูลทวีเกียรติ	บรรณาธิการบริหารผู้จัดการรายวัน
คุณไชยยง รัตนอังกูร	บรรณาธิการข่าว

1.1.2 หนังสือพิมพ์สยามธุรกิจ

ชื่อ	ตำแหน่ง
นายกฤษฎา ทองทาบวงศ์	บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา
นายเล็ก นนทนาพันธ์	บรรณาธิการบริหาร
นายสิทธิ์ หลีขาว	บรรณาธิการข่าวเศรษฐกิจทั่วไป
นายประติษฐ์ ศรีโนนยาม	บรรณาธิการข่าวต่างประเทศ

1.1.3 หนังสือพิมพ์วิญจักร

ชื่อ	ตำแหน่ง
นายสันติ เรืองไพศาลบำรุง	กรรมการรองผู้จัดการ
นายวิโรจน์ ชีวะประภานันท์	ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ
นายสมบูรณ์ อิชยาวารกุล	บรรณาธิการ

1.1.4 หนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น-กรุงเทพธุรกิจ

ชื่อ	ตำแหน่ง
นายสิทธิชัย แซ่หยุ่น	กรรมการและบรรณาธิการอำนวยการ
นางสาวเอี่ยมศรี บุญหัชยรัตน์	ผู้อำนวยการอาวุโสฝ่ายขายโฆษณา
นายอดิศักดิ์ ลิ้มปรั่งพัฒน์กิจ	บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ
คุณธรรมศักดิ์ ลมัยพันธุ์	อดีตบรรณาธิการข่าว

1.1.5 หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์

ชื่อ	ตำแหน่ง
คุณพิชาย ชื่นสุขสวัสดิ์	บรรณาธิการ
คุณศรชัย นกพลับ	บรรณาธิการข่าว
คุณโกวิท สนั่นดั่ง	บรรณาธิการข่าวธุรกิจ
คุณประไพ ไกรสรโกวิท	Real Time Editor

1.1.6 หนังสือพิมพ์คู่แข่ง

ชื่อ	ตำแหน่ง
นายธวัช พลังเทพินทร์	บรรณาธิการบริหาร
นายพิชัย ศิริจันทน์นท์	บรรณาธิการคู่แข่งราย สัปดาห์
นายแสงชัย เค้าภูไท	บรรณาธิการคู่แข่งรายวัน
นายธรรมศักดิ์ ลมัยพันธุ์	บรรณาธิการข่าว

1.1.7 หนังสือพิมพ์บิสซิเนสเดย์

ชื่อ	ตำแหน่ง
คุณการุณ ธรรมศิริ	ผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติงาน
คุณวิภาค วิจิตรวาทการ	บรรณาธิการบริหาร

1.2 พนักงานระดับปฏิบัติการ

จะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (depth interview) ในลักษณะเช่นเดียวกับผู้บริหารเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดยิ่งขึ้น โดยเลือกเอาตัวแทนของฝ่ายปฏิบัติงาน อันประกอบไปด้วยฝ่ายข่าว (ผู้สื่อข่าว) ฝ่ายศิลป์ และฝ่ายโฆษณา ฝ่ายละ 3 คน สำหรับหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับประกอบไปด้วย

- นักข่าว	ฉบับละ 3 คน	รวม 21 คน
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิต	แห่งละ 1 คน	รวม 7 คน
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายโฆษณา	แห่งละ 1 คน	รวม 7 คน
		รวม 35 คน

1.3 บุคคลในธุรกิจหนังสือพิมพ์และที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วย

1.3.1 กลุ่มบุคคลในธุรกิจหนังสือพิมพ์

- คุณพงษ์ศักดิ์ พยัฆวิเชียร	ผู้บริหารหนังสือพิมพ์มติชน
- คุณธรากร บุญปาน	บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ข่าวสด
- คุณไพศาล ศรีจรัสจรรยา	กรรมการผู้จัดการบริษัทสยาม โพสต์
- คุณวิโรจน์ งามแมน	บรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์ ไทยโพสต์
- คุณศิริพงษ์ วิทยวิโรจน์	ผู้ช่วยบรรณาธิการข่าว ประชาชาติ ธุรกิจ

2. ข้อมูลทุติยภูมิ

เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมอินเทอร์เน็ต ทั้งในส่วนที่เป็นหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตนั้นมีต้นกำเนิดมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนั้นการแพร่กระจายเข้าสู่กลุ่มสื่อมวลชนจะเกิดจากประเทศสหรัฐอเมริกา ก่อนแล้วจึงแผ่ขยายเข้าสู่กลุ่มสื่อมวลชนในประเทศต่างๆรวมถึงประเทศไทยด้วย

อนึ่งนอกจากข้อมูลที่เป็นเอกสารงานพิมพ์แล้ว การค้นคว้าข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตก็เป็นวิธีการเก็บรวบรวมช่องทางใหม่อีกวิธีหนึ่งซึ่งมีฐานข้อมูลกว้างขวางทั่วโลก เนื่องจากมีเครือข่ายเชื่อมโยงฐานข้อมูลและห้องสมุดครอบคลุมทั่วโลกขณะเดียวกันก็สามารถค้นหาได้ง่ายและรวดเร็วโดยผ่านระบบคอมพิวเตอร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือคำถามสำหรับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (depth interview) โดยมีลักษณะของคำถามปลายเปิด (Open end question) ทั้งนี้ลักษณะการใช้คำถามแบ่งตามกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์อื่นได้แก่

1. คำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์บุคคลระดับบริหารองค์กร ประกอบไปด้วย

1.1 คำถามที่ใช้สำหรับวัดปัจจัยที่ทำให้มีการยอมรับอินเทอร์เน็ต

- สาเหตุที่นำระบบอินเทอร์เน็ตมาใช้
- กระบวนการนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในองค์กร
- ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจนำอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในองค์กร
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการนำระบบอินเทอร์เน็ตมาใช้ในองค์กร
- ระบบอินเทอร์เน็ตมีความสอดคล้องกับธุรกิจมากน้อยเพียงใด

1.2 คำถามที่ใช้สำหรับวัดอัตราการรับนวัตกรรมและระดับการยอมรับนวัตกรรม

- เริ่มนำระบบอินเทอร์เน็ตมาใช้เมื่อใด
- การใช้งานเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตในองค์กรมีมากน้อยเพียงใดและมีแนวโน้มเป็นอย่างไรบ้าง

1.3 คำถามที่ใช้สำหรับศึกษาการปรับตัวภายในองค์กร

- การรับนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตส่งผลกระทบต่อการทำงานของบุคลากรในองค์กรอย่างไร
- ภายหลังจากที่มีการนำเทคโนโลยี รูปแบบการทำงานของผู้นำ สือข่าวเจ้าหน้าที่ ฝ่ายโฆษณา และเจ้าหน้าที่ฝ่ายศิลป์ เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อย่างไร

- การนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในองค์กรมีผลต่อการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรหรือไม่ อย่างไร มีการปรับเปลี่ยนหน่วยงานภายในและเปลี่ยนแปลงขนาดหรือไม่

2. คำถามสำหรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน

2.1 คำถามเกี่ยวกับกระบวนการยอมรับนวัตกรรม

- ๑ ได้รับรู้การเกิดขึ้นของอินเทอร์เน็ตจากแหล่งข้อมูลใด
- มีกระบวนการที่จะนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างไร

2.2 คำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของอินเทอร์เน็ต

- เหตุผลที่ทำให้ยอมรับเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต
- เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานหรือไม่ อย่างไร
- การใช้งานอินเทอร์เน็ตมีความยุ่งยากซับซ้อนหรือไม่ อย่างไร
- ประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นต่อการนำมาปฏิบัติงานสามารถเห็นได้ชัดเจนแค่ไหน มีอะไรบ้าง

2.2 คำถามเกี่ยวกับอัตราการรับนวัตกรรม และระดับการรับนวัตกรรม

- สามารถเรียนรู้การใช้งานอินเทอร์เน็ตได้เมื่อใด
- ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตมีบทบาทต่อการทำงานอย่างไรบ้าง
- คิดว่ามีการใช้อินเทอร์เน็ตในการทำงานในปริมาณที่เพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร

2.3 คำถามเกี่ยวกับผลของการรับนวัตกรรม

- รูปแบบการปฏิบัติงานก่อน กับหลัง การรับนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตมาใช้เหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไร

- หลังจากนำระบบอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้โครงสร้างองค์กรของท่านเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานภายในองค์กรหรือไม่
- ขนาดองค์กรของท่านเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อย่างไร

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยต้องการศึกษาอิทธิพลของนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตที่มีต่อกลุ่มธุรกิจหนังสือพิมพ์รายวันซึ่งประกอบไปด้วย

1. พิจารณากระบวนการและปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตจากเอกสารและการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เห็นถึงวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ ก่อนหลังหลังการยอมรับอินเทอร์เน็ต โดยจะพิจารณาถึง

- 1.1 ปัจจัยที่มี ผลต่อการยอมรับ นวัตกรรม อินเทอร์เน็ตของกลุ่มอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์
- 1.2 อัตราการยอมรับนวัตกรรมของกลุ่มอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์
- 1.3 ระดับการรับนวัตกรรมของกลุ่มอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์

2.วิเคราะห์ถึง ผลของการรับนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตที่มีต่อการปรับตัวขององค์กรอันประกอบไปด้วย

- 2.1 ผลต่อรูปแบบการปรับตัวของบุคลากร ซึ่งได้แก่ การปฏิบัติงานของนักข่าว ฝ่ายผลิต และฝ่ายโฆษณา
- 2.2 ผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กร
- 2.3 ผลต่อการปรับเปลี่ยนขนาดขององค์กร
- 2.4 อุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดจนผลกระทบต่อบุคลากรในองค์กรหนังสือพิมพ์

3. การนำนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในกลุ่มคนที่อยู่ในธุรกิจหนังสือพิมพ์รายวันถือว่าประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวอย่างไร

4. อิทธิพลของการรับนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตที่มีต่อหนังสือพิมพ์รายวัน 7 ฉบับ

ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาประมวลหาบทสรุปและความคิดรวบยอด ประกอบกับการนำแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น